

T.C.
YARGITAY

11. Hukuk Dairesi

Esas No: 2019/3611

Karar No: 2020/4734

Karar Tarihi: 04-11-2020

TECAVÜZÜN REFİ DAVASI - TAZMİNAT TALEPLERİ YANINDA ESER SAHİPLİĞİNİN TESPİTİ TECAVÜZÜN REFİ TALEPLERİ BİRARADA İLERİ SÜRÜLDÜĞÜNDEN BU NİTELİKTEKİ DAVALARIN BÜTÜN OLARAK VE İŞİN ESASINA GİRİLEREK MAHKEMECE ÇÖZÜME KAVUŞTURULMASI GEREĞİ - HÜKMÜN BOZULMASI

ÖZET: Somut olayda davacı taraf, bir nispi ticari dava olarak, 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu kapsamında, maddi ve manevi tazminat talepleri yanında, eser sahipliğinin tespiti, tecavüzün ortadan kaldırılması (ref'i) taleplerini bir arada ileri sürdüğünden, bu nitelikteki davaların bir bütün olarak ve işin esasına girilerek mahkemece çözüme kavuşturulması gerektiği halde, İlk Derece Mahkemesince uyuşmazlığın zorunlu arabuluculuğa tabi olduğu gerekçesiyle davanın usulden reddine, bölge adliye mahkemesince de aynı gerekçeyle davacı tarafın istinaf isteminin esastan reddine karar verilmesi doğru olmamış ve hükmün bu nedenle davacı taraf yararına bozulması gerekmiştir.

(2709 S. K. m. 9, 36) (6102 S. K. m. 5/A) (6325 S. K. m. 18/A) (6100 S. K. m. 110, 115, 166, 353, 373) (11. HD 10.02.2020 T. 2019/3048 E. 2020/1093 K.) (11. HD 17.02.2020 T. 2020/197 E. 2020/1578 K.)

Taraflar arasında görülen davada İstanbul 1. Fikrî ve Sınâî Haklar Hukuk Mahkemesince verilen 19/02/2019 tarih ve 2019/50 E.- 2019/75 K. sayılı kararın davacı vekili tarafından istinaf edilmesi üzerine, istinaf isteminin esastan reddine dair İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 16. Hukuk Dairesi'nce verilen 30/05/2019 tarih ve 2019/1244 E.- 2019/1234 K. sayılı kararın Yargıtay'ca incelenmesi davacı vekili tarafından istenmiş ve temyiz dilekçesinin süresi içinde verildiği anlaşılmış olmakla, dava dosyası için Tetkik Hakimi ... tarafından düzenlenen rapor dinlendikten ve yine dosya içerisindeki dilekçe, layihalar, duruşma tutanakları ve tüm belgeler okunup, incelendikten sonra işin gereği görüşülüp, düşünüldü:

Davacı vekili; davalı şirketin, davacı müvekkilinin alenileşmemiş 9 adet eserini davacının rızası olmaksızın çoğalttığını, yayımlattığını, davalının çoğalttığı nüshaları satmaya devam ettiğini, davalı şirketin bu 9 adet eserin (Her gün Tatil Olsa, Kırmızı Benekli Balıklar, Kırmızı Pikap, Çakıl Taşları, Köfte Ekmek, Müzede Bir Gezinti, Takvim Yaprakları, Killi Kız, Kimsesiz Kedicikler Kulübesi) hiçbirinde herhangi bir yazar adı göstermediğini, davalının müvekkili rızası olmaksızın davacının eserleri üzerinde birtakım değişiklikler yaparak bazı eserlerin adlarını da kısmen değiştirerek satışa devam ettiğini ve bu durumun hak ihlaline neden olduğunu ileri sürerek dava konusu eserlerin sahibinin davacı olduğunun tespitine, tecavüzün ref'ine, hükmün ilanına, fazlaya dair hakları saklı kalmak kaydıyla şimdilik 1 TL maddi ve 10.000.- TL manevi tazminatın davalıdan tahsiline karar verilmesini talep ve dava etmiştir.

İlk Derece Mahkemesince tensiben; 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunun 5/A maddesindeki “(1) Bu kanunun 4. maddesinde ve diğer kanunlarda belirtilen ticari davalardan, konusu bir miktar paranın ödenmesi olan alacak ve tazminat talepleri hakkında dava açılmadan önce arabulucuya başvurulmuş olması dava şartıdır.” düzenlemenin yasada amir hüküm olarak yer aldığı, dava konusu uyuşmazlığın arabuluculuğa tabi olduğu, dava açılmadan önce bu konudaki dava şartı yerine getirilmeden dava açıldığı gerekçesiyle 6325 sayılı Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanunun 18/A, HMK 115/2. maddeleri gereğince dava dilekçesinin usulden reddine karar verilmiştir.

Karara karşı davacı vekili tarafından istinaf kanun yoluna başvurulmuştur.

Bölge Adliye Mahkemesi'nce; 6102 sayılı TTK'nın 5/A maddesi gereğince konusu bir miktar alacak ve tazminat olan davalar yönünden arabuluculuğa başvurulmasının dava şartı olduğu, uyuşmazlıkta eser sahipliğinin tespiti ve tecavüzün ref'i talepleri var ise de, aynı zamanda manevi tazminat talebi de bulunduğu, manevi tazminat talebinde bulunabilmek için davacının haklarının ihlali ve tecavüzün varlığının ispatı gerektiği gerekçesiyle davacı vekilinin istinaf talebinin HMK'nın 353/1-b-1 maddesi uyarınca esastan reddine karar verilmiştir.

Kararı, davacı vekili temyiz etmiştir.

Anayasamızın 9. maddesinde yer alan düzenleme uyarınca, ülkemizde yargı yetkisi, Türk Milleti adına bağımsız ve tarafsız mahkemelerce kullanılacağı ve 36. maddesinde de, herkes, meşru vasıta ve yollardan faydalanmak suretiyle yargı mercileri önünde davacı veya davalı olarak iddia ve savunma ile adil yargılanma hakkına sahip olduğu, mahkemelerin, görev ve yetkisi içindeki davaya bakmaktan kaçınamayacakları esası benimsenmiştir. Bununla birlikte, 07.06.2012 tarih ve 6325 sayılı Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanunu ile; bazı hukuk uyuşmazlıkları yönünden, bir yandan tarafların kendi iradeleriyle kendi çözümlerini üretebilmeleri ve daha hızlı sonuç elde edilebilmeleri, öte yandan da mahkemelerin iş yükünün azaltılması amacıyla, yine mahkemeler aracı kılınarak bazı tür hukuk uyuşmazlıklarında alternatif uyuşmazlık çözüm yöntemi olarak “Arabuluculuk” müessesesi benimsenmiştir.

Hukuk uyuşmazlıklarının arabuluculuk yöntemi ile çözülmesi ihtiyari olmakla birlikte, 6325 sayılı Kanun'da, 06.12.2018 tarih ve 7155 sayılı Kanun ile yapılan değişiklikle, mahkemelerin iş yükünün azaltılması için bazı tür uyuşmazlıklar için mahkemeye başvurmadan önce bir dava şartı olarak “zorunlu arabuluculuk” şartı getirilmiştir. Bu bağlamda aynı kanun ile 6102 sayılı TTK'ya 5/A maddesi ile, getirilen düzenleme ile, konusu bir miktar paranın ödenmesi olan alacak ve tazminat talepleri hakkında dava açılmadan önce arabulucuya başvurulması bir dava şartı olarak kabul edilmiştir. Davanın konusunun birden fazla olması ve bunlardan bir kısmının bir miktar para alacağına, bir kısmının ise miktara tabi olmaması halinde, yani HMK 110. maddesi anlamında bir dava yığılması ve talepler arasında da HMK 166. maddesi anlamında bağlantı bulunması halinde, uyuşmazlığın ne şekilde çözümleneceğine ilişkin bir hüküm bulunmamakta ise de, Anayasamız uyarınca, uyuşmazlığın çözümünde asıl olanın mahkeme yargısı olduğu dikkate alındığında, aralarında bağlantı bulunan ve miktara tabi olan ve olmayan talepleri bir arada içeren, talep yığılmasının söz konusu olduğu davaların ticari arabuluculuğa tabi olmaksızın mahkemece çözüme kavuşturulması gerekir (aynı yönde bkz. Dairemizin 10.02.2020 tarih ve 2019/3048 - 2020/1093; 17.02.2020 T. ve 2020/197-2020/1578).

Somut olayda davacı taraf, bir nispi ticari dava olarak, 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu kapsamında, maddi ve manevi tazminat talepleri yanında, eser sahipliğinin tespiti, tecavüzün ortadan kaldırılması (ref'i) taleplerini bir arada ileri sürdüğünden, bu nitelikteki davaların bir bütün olarak ve işin esasına girilerek mahkemece çözüme kavuşturulması gerektiği halde, İlk Derece Mahkemesince uyuşmazlığın zorunlu arabuluculuğa tabi olduğu gerekçesiyle davanın usulden reddine, bölge adliye mahkemesince de aynı gerekçeyle davacı tarafın istinaf isteminin esastan reddine karar verilmesi doğru olmamış ve hükmün bu nedenle davacı taraf yararına bozulması gerekmiştir.

Sonuç: Yukarıda açıklanan nedenlerle, davacı tarafın temyiz itirazının kabulü ile hükmün davacı taraf yararına BOZULMASINA, HMK'nın 373/1. maddesi uyarınca dava dosyasının İlk Derece Mahkemesine, kararın bir örneğinin Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmesine, ödediği peşin temyiz harcının isteği halinde temyiz eden davacıya iadesine, 04.11.2020 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

(aa)